

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"

Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310

Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14,
приміщення 182, к. 83

Вих. 340/2026 від 01.10.2026 року

Голові Верховної Ради України
Стефанчуку Руслану Олексійовичу
stefanchuk-r@rada.gov.ua

щодо законопроекту № 16098 та
необхідності недопущення його
прийняття

Шановний Руслане Олексійовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України, Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та Експертно-апеляційній раді з питань ліцензування при Державній регуляторній службі України, засвідчує свою повагу та звертається щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про ціни і ціноутворення» (реєстр. № 16098 від 23.09.2026).

АФУ категорично не підтримує законопроект № 16098 та вважає, що його прийняття може створювати додаткові бар'єри для ведення господарської діяльності та негативно впливати на доступність населення до медикаментозного забезпечення. Позиція Асоціації не зводиться до заперечення проти окремого розміру штрафу чи окремої редакційної конструкції. Запропонований підхід є хибним концептуально: законопроект істотно посилює каральну складову державного контролю без належного доведення того, що саме недостатність чинних санкцій є причиною порушень, без оцінки сукупного регуляторного навантаження на фармацевтичний сектор та без урахування воєнних ризиків, які держава сама офіційно визнає критичними для безперервного забезпечення населення лікарськими засобами.

Законопроектом пропонується, зокрема, збільшити для суб'єктів господарювання штраф за надання уповноваженим органам недостовірних відомостей з 1000 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто з 17 000 до 51 000 гривень, а за невиконання приписів уповноважених органів або створення перешкод для виконання покладених на них функцій – з 2000 до 6000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто з 34 000 до 102 000 гривень. Одночасно посилюється адміністративна відповідальність громадян і посадових осіб та розширюється можливість органу контролю за цінами ініціювати дії органів ліцензування. Закон має набирати чинності з дня, наступного за днем його опублікування. Йдеться не про точкове коригування, а про різке посилення санкційного та контрольного тиску.

Кратне збільшення відповідальності особливо небезпечне за збереження широких за змістом категорій «недостовірні відомості» та «створення перешкод». Недостовірність даних у складній системі ціноутворення може бути наслідком не лише свідомого введення державного органу в оману, а й технічної помилки, розбіжності між інформаційними системами, несвоєчасного оновлення даних, помилки контрагента, людського фактору або неоднозначності застосування нормативних вимог. Категорія «перешкоджання» безпосередньо стикається з

реалізацією законних процесуальних прав суб'єкта господарювання – перевіряти повноваження посадових осіб, вимагати належного оформлення документів, надавати заперечення, користуватися правовою допомогою та оскаржувати рішення. Чим вищою є санкція, тим вищими мають бути вимоги до визначеності складу правопорушення; законопроект цього не забезпечує.

Фіксовані штрафи у 51 000 та 102 000 гривень мають принципово різний фактичний вплив залежно від масштабу суб'єкта господарювання. Для великої компанії така сума може бути керованою операційною витратою; для одиначної аптеки, невеликого регіонального підприємства або аптечного закладу в сільській чи прифронтовій громаді вона може дорівнювати значній частині місячного фінансового результату. Формально однаковий штраф у таких умовах створює матеріально нерівний тягар і для малого бізнесу підвищує ризик втрати ліквідності, скорочення асортименту, відмови від окремих місць провадження діяльності або припинення роботи.

Законопроект внесено у момент, коли фармацевтична система функціонує під системним фізичним ударом російської федерації. У вересні 2026 року Держлікслужба офіційно наголошувала, що через постійні цілеспрямовані обстріли складських приміщень та логістичних вузлів фармацевтичних підприємств питання безпеки зберігання і безперебійного постачання лікарських засобів набуло критичного значення для національної безпеки України. У цей же період зазнавали ударів об'єкти, пов'язані із забезпеченням країни лікарськими засобами та медичними товарами. Держава була змушена спрощувати на період воєнного стану умови зберігання та створювати можливості для розосередження запасів саме для зниження ризику їх одночасної втрати від російських атак.

Стійкість фармацевтичної логістики в умовах системних атак є складовою національної безпеки. Запас лікарських засобів має бути не лише сформований, а й фізично збережений, розосереджений і здатний швидко переміщуватися між регіонами після ураження складу чи логістичного вузла. Кожна додаткова непродуктивна фінансова втрата підприємства зменшує ресурс, який може бути спрямований на резервування запасів, резервні складські майданчики, транспорт, енергетичну автономність та відновлення після обстрілів. Законопроект № 16098 не враховує цю реальність.

Доступність лікарських засобів не може зводитися до арифметичного показника ціни однієї упаковки. Вона включає фізичну наявність препарату, достатній асортимент, безперервність поставок, можливість утримувати аптеку у невеликій громаді, роботу в прифронтових районах та спроможність дистриб'ютора формувати резервний товарний запас. Регулювання, яке збільшує ризик закриття економічно вразливих аптек або скорочує готовність бізнесу підтримувати малорентабельні локації, може формально посилити контроль за ціною і одночасно погіршити реальний доступ пацієнта до ліків.

У сукупності наведене свідчить, що законопроект № 16098 має не окремі техніко-юридичні недоліки, а хибну регуляторну конструкцію. Він намагається вирішити складну проблему ціноутворення механічним збільшенням відповідальності, не доводить необхідності такого втручання, посилює ризики для малого і середнього бізнесу, фармацевтичної логістики та фізичної доступності лікарських засобів, а також створює додатковий тиск на галузь у момент системних воєнних втрат. За таких обставин АФУ вважає неприйнятним прийняття законопроекту як за основу, так і в цілому.

Враховуючи викладене, АФУ просить Голову Верховної Ради України:

1. Взяти до уваги позицію АФУ та викладені у цьому зверненні правові, економічні, соціальні й безпекові ризики законопроекту № 16098 під час організації його подальшого проходження та розгляду у Верховній Раді України.

2. У межах повноважень щодо організації роботи Верховної Ради України та координації діяльності її органів сприяти всебічному опрацюванню законопроекту № 16098 з урахуванням його можливого впливу на умови здійснення господарської діяльності, стійкість фармацевтичного сектору, фізичну доступність лікарських засобів для населення та безперервність фармацевтичного забезпечення в умовах воєнного стану.

3. Забезпечити в установленому Регламентом Верховної Ради України порядку доведення цього звернення та викладеної в ньому позиції АФУ до комітету Верховної Ради України, визначеного головним з підготовки та попереднього розгляду законопроекту № 16098, а також до інших комітетів Верховної Ради України, до предметів відання яких належать порушені у зверненні питання.

4. Звернути увагу відповідних комітетів Верховної Ради України на необхідність оцінки законопроекту не лише з точки зору мети посилення відповідальності за порушення законодавства про ціни і ціноутворення, а й з урахуванням пропорційності запропонованих санкцій, їх впливу на малий і середній бізнес, стан конкуренції, регіональну доступність аптечної допомоги та стійкість фармацевтичної логістики в умовах війни.

5. Сприяти тому, щоб під час підготовки законопроекту № 16098 до розгляду Верховною Радою України були належним чином враховані висновки та пропозиції комітетів Верховної Ради України, до предмета відання яких належать питання охорони здоров'я, правової та антикорупційної політики, бюджету, економічної конкуренції, європейської інтеграції, національної безпеки та інших питань, безпосередньо пов'язаних із наслідками запропонованого регулювання.

6. Врахувати позицію АФУ щодо недоцільності прийняття законопроекту № 16098 у запропонованій редакції під час здійснення повноважень з організації роботи Верховної Ради України та проведення її пленарних засідань.

7. Повідомити АФУ про результати розгляду цього звернення та його направлення до відповідних комітетів Верховної Ради України.

Просимо проінформувати Громадську організацію «Асоціація фармацевтів України» про результати розгляду цього звернення у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: **01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщення 182, к. 83.**

З повагою,

Голова Організації

Голова Правління Організації

Анастасія РИЖУК